

La Dolors de Ca la Gravadeta

La Dolors de Ca la Gravadeta es va despertar sobresaltada. Les campanes de l'església romànica de l'antiga col·legiata de Santa Maria tocaven a morts. Feia tanta xafogor que s'havia quedat endormiscada al sofà. Es va recollir els cabells grisos sota un barret de palla i va sortir al carrer. L'aire calent de l'estiu, que escalfava les muntanyes de la vall, tan sols es feia respirable quan arribava a la riba del Segre. Tot passejant, la Dolors, va arribar fins a l'església parroquial de la vila. El recinte estava ple de gom a gom.

-Qui s'ha mort?- va preguntar tota encuriosida a una veïna del poble.

-La dona de Cal Panseret.

-Quin Panseret?- va preguntar tota intrigada. En el poble hi havia moltes cases que les anomenaven d'aquella manera, però tan sols n'hi havia una per la qual sospirava quan la sentia esmentar.

-La de Cal Ramon del Panseret.

La Dolors es va quedar callada i pensativa. Malgrat que no coneixia de res a aquella dona, l'havia envejada més d'una vegada. Aquella forastera s'havia casat amb el xicot dels seus somnis quaranta anys abans. Tot just feia un any que havien tornat al poble aprofitant que s'havien jubilat.

La Dolors de Ca la Gravadeta, era filla d'Organyà. Un poble, de la comarca de l'Alt Urgell, rodejat de muntanyes i rius. A l'època medieval, la vila d'Organyà estava disputada per el priorat d'Organyà i els comtes de Foix, vescomtes de Castellbó. Els avantpassats de la Dolors havien estat sota el domini d'aquells dos bàndols. Per això, el seu padrí li havia contat moltes històries apassionants sobre aquella època durant la seva infància. Però el que la Dolors tenia més present de la seva infantesa és quan va passar la varicel·la. Degut a la malaltia li va quedar la cara gravada. Des d'aleshores la gent del poble la va començar a anomenar la Dolors de Ca la Gravadeta.

Als 15 anys, va quedar orfe de pares i el seu germà gran es va fer càrrec d'ella i de la seva germana. El noi era molt estricte i no va permetre que les nenes de casa es relacionessin fàcilment amb la resta dels xicots del poble. Així que la Dolors va haver de sofrir en silenci. Sempre havia estat enamorada del Ramon de Cal Panseret. Era l'home de la seva vida. De joveneta, s'havia fet un tip de perseguir-lo pels carrers antics de la vila. I més d'una vegada s'havia hagut d'amagar entremig de les porxades medievals per que no l'enxampés. Des del primer dia que el va conèixer, somniava amb formar una família amb ell, però no li va confessar mai.

Un bon dia, el Ramon va marxar d'Organyà per estudiar. La Dolors no el va tornar a veure fins al cap d'uns quants anys. Aleshores, el Ramon tenia una bona feina i s'havia casat amb una dona de Barcelona. La Dolors, va haver d'acceptar que la vida li havia tancat una porta i que no podria conquerir el seu cor. Les esperances vers aquell amor juvenil se li van esvaïr. Amb el temps, va trobar un bon home i s'hi va casar. Del fruit del seu amor van néixer dos fills encantadors. La Dolors i el seu marit es van estimar fins a la seva mort. Però, ella mai va sentir amb tanta passió aquelles esgarrifances com quan havia estimat en secret al Ramon.

El soroll de la multitud es podia sentir per tota la nau de planta basilical. La missa s'havia acabat. A primera fila es podia veure el Ramon de Cal Panseret juntament amb els seus tres fills. Estaven abatuts. La Dolors va comprovar que aquell home, a qui havia estimat feia molts anys, continuava tan alt, fort i ben plantat com sempre.

La gent del poble va donar el condol a la família. A la Dolors li hagués agradat apropar-se per parlar amb ell. Li volia donar ànims, però sabia que aquell moment no era l'apropiat. Ella havia passat pel mateix tràngol i recordava amb tristesa com s'havia arribat a sentir de desgraciada quan el seu marit va morir. Es pensava que no podria tirar endavant tota sola. Va trigar temps a refer-se, però se'n va sortir.

La Dolors es va aixecar del banc i es va quedar una estona observant els magnífics vitralls d'aquell petit rosetó de la façana principal de l'església. Quants records li venien a la ment. Quan el Ramon i els seus fills van sortir de l'església, la Dolors se'n va anar cap a casa tota pensativa.

La Dolors feia vint-i-tres anys que era vídua. En un principi, s'havia hagut de fer càrrec de dues criatures sense tenir mitjans. Va haver de treballar durament. Cada dia s'aixecava d'hora per guanyar-se un jornal. Per els matins anava al camp a fer-se càrrec de les terres de cultiu de farratge de la seva família i per les tardes anava a feinejar a una granja de bestiar. Sempre havia tingut cura dels seus. No tenia horari. Era la primera en llevar-se i a la última d'anar-se'n a dormir. La feina i els seus fills li ocupaven l'esperit i l'ànima. S'havia privat de qualsevol cosa per tal de fer-los feliços. Però, amb el temps, els fills s'havien fet grans i havien marxat de casa deixant sense estímuls a la Dolors. Ella, malgrat sentir-se sola i buida, no s'havia plantejat mai de començar una nova vida al costat de cap altre home.

Aquells dies la Dolors es sentia una mica trasbalsada. Tornar a veure al Ramon allà a l'església parroquial li havia fet ressorgir antics records de la seva joventut. Malgrat que mai havia estat promesa amb el Ramon, recordava qualsevol detall relacionat amb ell. La seva mirada. El seu

somriure. Els seus gestos. El seu perfum. Les seves paraules. La música que sonava quan ballaven plegats a les Festes Majors. Semblava que aquell home l'hagués captivat novament. Potser és que no l'havia deixat mai d'estimar. Tots aquells sentiments que li anaven aflorant, la van fer rejuvenir. Cada dia, la Dolors s'arreglava els vestits i sortia a passejar amb la seva germana. Descobrien nous camins que passaven entre camps i prats. Es perdien per racons insòlits. De vegades, s'apropaven a la casa del Ramon. Ella, dissimuladament, observava com aquell home, fort com un roure, feinejava en el seu hort ple de tomates i bejoques. Aleshores, el cor li batejava amb rapidesa. Quan el veia es sentia diferent. Per la nit somniava amb ell. Tornava a tenir il·lusions. Però, tot allò era el seu secret. No volia que ningú ho descobrís. En el fons, es sentia com si estigués traint als seus.

Van passar dos anys de la mort de la dona de Cal Panseret. El Ramon, el seu marit, gairebé mai sortia de casa. Havia canviat molt. S'havia engreixat desmesuradament i se'l veia envellit. Un diumenge, en el mercat, es va creuar amb la Dolors. Ella, feia temps que li volia dir unes paraules, però mai trobava el moment. Aleshores, es va decidir.

-Hola Ramon, com va tot? -va preguntar la Dolors tímidament.

-Anar fent óva contestar el Ramon intentant recordar qui era aquella dona.

-Suposo que la trobes molt a faltar, oi?.

-La veritat, és que em sento molt buit. No tinc ganes de fer res sense ella.

-Va home, has de ser fort. Jo també he passat per això i sé com et sents. Però la vida continua. Tens uns fills encantadors i uns nets que et necessiten.

-Ja ho sé, però... óva dir el Ramon amb una veu mig plorosa.

-Per cert! óva exclamar la Dolors intentant canviar de tema - m'han dit que en el teu hort es fan les tomates més grans del poble. És veritat, això?

-Dona, la gent és molt exagerada, però la veritat és que surten prou bones óva respondre el Ramon més animat.

-A veure si un dia me'n regales unes quantes. A mi m'agraderen molt. Amanides, fregides, en conserva, A part, sóc una bona cuinera. Faria meravelles amb unes bones tomates.

-Ja se'm fa la boca aigua óva contestar el Ramon que era un gran amant del menjar.

-Bé, Ramon, si algun dia necessites parlar amb algú, em pots trucar i quedem per xerrar una estona. óva dir la Dolors intentant dissimular el seu estat nerviós óEm pots trobar a la guia telefònica. Que tinguis un bon dia!

-A reveure!

El Ramon es va quedar observant aquella dona menuda i prima, mentre s'allunyava. No podia recordar com es deia. Però aquella cara tan gravada... Ja ho tenia. Era la Dolors de Ca la Gravadeta. Aquella xica l'havia empaitat ell quan era jovenet, però ella no s'havia deixat mai ensarronar. Potser si que la trucaria un dia. Ja era hora que comencés a sortir una mica. Aquella dona és veia prou eixerida.

Va passar una setmana fins que el Ramon es va decidir a fer un primer pas. Tots els dies li havia estat donant voltes a l'assumpte. Tenia ganes de tornar a parlar amb la Dolors. S'havia sentit molt a gust conversant amb ella. La va buscar a la guia i li va fer una trucada. Van quedar que el Ramon es passaria per casa d'ella després de dinar. El Ramon es va presentar amb un cistell ple de tomates de la seva collita. Havia agafat les més grans de l'hort per impressionar la Dolors. Ella, el va afalagar i el va fer sentir l'home més orgullós del món. Van seure al sofà i la Dolors va servir el cafè amb una safata de postres ensucrats típics d'aquella contrada elaborats per ella mateixa. El Ramon que era molt menjador en va quedar enamorat a l'instant.

Aquelles trobades es van anar fent freqüents. Xerraven pels descosits. S'entenien bé i es respectaven. El Ramon havia rejuenit. Es cuidava més. La Dolors es veia immensament feliç. A vegades sortien a passejar pels voltants. Pujaven a l'ermita de Santa Fe per gaudir de l'extraordinària panoràmica de les muntanyes i recordar antics aplecs on havien coincidit. De tant en tant, anaven a dinar a una borda d'Andorra i freqüentment, feien una escapada per anar a conèixer altres poblacions de la geografia catalana. Gaudien immensament d'aquells moments, però ho portaven en secret. No tenien ganes de donar explicacions a ningú del poble.

Fins que un dia els van descobrir. El Ramon i la Dolors havien anat a visitar el port de Palamós per veure com arribaven les barques dels pescadors. Mentre caminaven pel Passeig Marítim, un grup de turistes van començar a baixar d'un autocar. En un principi, no es van fixar prou bé amb aquells forasters, però va resultar que aquella gent, no eren uns desconeguts, sinó tot el contrari. En aquell autocar hi viatjaven membres de l'Associació de jubilats del poble d'Organyà i, per descomptat, en un poble tothom es coneix. En un principi, la Dolors es va quedar muda ja que ningú de la vila sabia que es trobava damagat amb el Ramon. Es va sentir com si hagués fet una malifeta. No sabia que dir ni que fer, però el Ramon es va comportar amb tota naturalitat amb els seus veïns. A partir d'aleshores la gent del poble va començar a fer safareig. Finalment, el Ramon es va decidir a fer-li una proposta atrevida a la Dolors.

—Què et sembla si marxem quinze dies a Eivissa?

—Que estàs boig? Que dirà la gent del poble? I els nostres fills i nets?

—Deixa't estar de ximpleries. Ja som prou grans per fer el que vulguem!

-La veritat és que m'agradaria molt, però no sé que fer óva dir la Dolors tota il·lusionada.

-No t'ho pensis més dona. Anem-hi.

-El que passa és que ...

-No et preocupis. Només som amics.

La Dolors semblava que flotés. No es podia creure la sort que tenia. L'home de la seva vida li havia proposat de fer un viatge. Feia anys que no sortia d'Organyà. Tan sols anava a la Seu per anar a l'hospital o per comprar-se alguna peça de vestir nova. Estava estancada en aquell poble des de feia molt de temps. Es pensava que la seva vida ja estava bé tal i com era. Però en Ramon li havia donat una nova il·lusió. Els sentiments que havia tingut reprimits durant tants anys estaven aflorant. Es sentia molt còmode amb ell. Li agradava la seva companyia. El seu tarannà. Fins i tot es trobava més atractiva. I això que ja no tenia edat per pensar aquelles coses. Però, en el fons tenia ganes de sentir-se feliç i fer una bogeria. Com si fos una fadrina. Així que va acceptar aquell repte. Sabia que tindria conseqüències. Que no quedaria en l'anonimat. Però no l'importava.

El viatge a Eivissa va obrir a la Dolors un nou món de sensacions. Malgrat que ja no era jove i que tenia les seves manies, s'ho va passar d'allò més bé. Amb el Ramon es van perdre per platges verges, van sopar a la llum d'una espelma i es van remullar els peus sota la llum de la lluna plena.

Quan van tornar al poble, la notícia havia esclatat com si fos una bomba de rellotgeria. Tothom parlava d'aquell parell de jubilats que ja no tenien edat per depèn de quines coses. Però ells ja no s'amagaven. Havien decidit començar una relació duradora, sense cap tipus de pressa. On no hi manqués el respecte, el diàleg, l'acceptació i l'efecte. Eren feliços fent-se companyia i aprenent d'ells mateixos. La Dolors havia retrobat aquell amor perdut. El Ramon es sentia afalagat de veure aquella dona tan empicada per ell. Van decidir que cadascú viuria a casa seva. Primer eren les seves famílies i després ells. Qui sap si més endavant s'ajuntarien com feien els joves d'avui en dia. Però de moment, la Dolors i el Ramon volien sentir-se vius i gaudir de qualsevol moment plegats.

Per la Dolors s'havia fet realitat un somni perseguit i anhelat durant molt de temps. Ella era conscient que la vida li havia donat una segona oportunitat per estimar, malgrat que la vida era molt dura i que no sabia fins quan duraria aquell darrer temps de felicitat.

Pseudònim: L'Estel d'Occident